

Zhaja razen nedelj in praznikov  
vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,  
Franciška ulica št. 6, 1. nadstr.,  
Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana  
pisma se ne sprejemajo. Reklamacije  
za list so poštnine proste.

# NAPREJ

Glasilno jugoslovanske socialno demokratične stranke

Štev. 22.

V Ljubljani, sobota dne 26. januarja 1918.

Leto II.

## Delavci! Delavke!

Veliko gibanje nemškega proletarijata se je začelo umirilo. Prišlo je kakor dih vstajajoče pomladanske prirode! Izvil se je iz dna ljudske duše prvi glasni klic po svobodi!

Proletariat je čakal svoj dan vstajanja, dan, ki bi moral prinesiti tudi samoodločbo narodov! Svoboda pa ni dar pustih želja in golega hrepenenja — svoboda je plod dejanja in samozrtvovanja!

Možato dejanje more nastati le iz enotne volje jasnih ciljev!

Klic nemškega proletarijata ni našel delavstva avstrijskega pripravljenege. Vojne grozote in zmedene ideologije meščanstva cepile so avstrijski proletariat na dvoje in troje — češki in poljski proletariat je zapustil sigurno pot skupnega hotenja in dejanja, izgubil je izpred oči veliki cilj občje ljudske svobode — ter krenil za smotri zbezanega meščanstva.

Danes, ko se je samoniklo gibanje nemškega proletarijata moralo poleči, je postal vidnejši prepad, pred kateri se je postavil češki in poljski proletariat. Stoji kakor pred grobom svoje lastne svobode in svobode svojega naroda — kriv razdora edine velike sile, ki bi bila v stanu prinesiti rešitev.

Proletariat malega slovenskega naroda britko čuti zamujen trenutek skupnega boja združenega delavstva vseh narodov za svobodo in blaginjo vseh. Svest si, da z lastno močjo ni moči dospeti do velikega stavljenega si cilja, je videl slovenski pro-

Ljubljani, 25. januarja 1919.

letariat boljšo bodočnost le ramo ob rami s proletarijatom sorodnih in velikih narodov, s katerimi mu je zgodovina odkazala skupno bivanje in skupno stremenje. Tem globlje teži danes na njem posledica nesloge avstrijskega delavstva, — danes po končanem velikem poskusu samostojnega gibanja krepko in enotno organiziranega nemškega proletarijata. A tudi s tem živješjo vero gleda v bodočnost, ker ga navdaja prepričanje, da edino le proletariat more izvojevati ideal svobode in neodvisnosti — da se avstrijski proletariat mora zavedati svoje življenske naloge ter združen zopet in zopet pričeti boj za neločljive skupne cilje.

Mogočno gibanje enega samega dela avstrijskega proletarijata je slovenskemu proletarijatu — in mora postati problem češkemu in poljskemu — jamstvo polnega uspeha, končne zmage pod znamenjem proletarske sloge.

Gibanje nemškega proletarijata oznanja kakor zarja nov dan, novo delo, novo življenje! Zato se obrača zastopstvo jugoslovanske soc. dem. stranke na lastno delavstvo s pozivom, naj tesno strne svoje vrste, naj z neumorno agitacijo pridruži vse slovensko delavstvo svoji organizaciji, da stopi ob stran bojujočega se avstrijskega delavstva; obrača se na sorodno češko in poljsko delavstvo, naj se otrese usodepolnih predsodkov, katere mu je narekovalo lastno meščanstvo in stopi v kolo internacionalnega združenega proletarijata nazaj! Le v združenem hotenju, le v enotni volji pride avstrijski proletariat do zmagovitega dejanja — in le v dejanju proletarijata je bodočnost in rešitev.

Izvrševalni odbor jugoslovanske soc. dem. stranke.

### Naše načelo zmaguje.

Nedavno smo imeli ostro polemiko s »Slov. Narodom« glade na pot do avtonomije avstro-ogrskih narodov. Trdili smo, da je mogoče doseči svobodo ljudstva in osamosvojitve narodov le potem demokratizaciji. To smo trdili v popolni zavesti, da vladajoči sloji in narodi ne marajo reform, ker bi s tem izgubili absolutno moč, ki jo imajo sedaj. Ljudstva vseh narodov, razen zlasti nemških in ogrskih meščanski strank ter pleinstva, namreč nimajo interesa na tem, kako bi gospodovali svojim in drugim narodom in jih izkoriščali. Ljudstvo je demokratično in hoče svobodo in enakopravnost ter sporazum med narodi, da si s tem olajša svoj socialen položaj. Zahtevali smo tudi mir z Rusijo, ker se nudi prilika, in ob enem splošen mir.

Tako smo trdili, in imenovali so nas izdajalce. In glej, že minuli četrtek pritrjuje »Slov. Narod« z vso dušo našemu stališču, čes, da je potreben mir, pridri od koderkoli in da je mogoča izvedba avtonomije le potem demokratizaciji. Presenetil nas je ta preokret in nam potrjuje, da smo bili in smo na pravi poti.

Se bolj nego preokret pisave v »Sl. N.«, ki ni za svojo politiko nikomur odgovoren, nas veseli in z zadoščenjem konstatiramo to, da se je predsednik Jugoslovanskega kluba, državni poslanec, gosp. dr. Korošec, pridružil popolnoma temu naziraju, ki smo ga zagovarjali. Dr. Korošec je odgovoril dne 23. t. m. v državnem zboru na izvajanja ministrskega predsednika in rekel med drugim: »Jugoslovanski poslanci pozdravljamo vsako gibanje, ki nam obeta demokratizacijo javnega življenja in ki nas podpira v našem pravičnem boju za samoodločbo narodov«. Dalje »Naša diplomacija s svojim stališčem napram principu samoodločbe narodov ni samo sedaj spravila v nevarnost miru z Rusijo, marveč zastavlja s tem tudi pot do splošnega mira«. Dr. Korošec pozdravlja odpravo militarizacije obratov, pozdravlja delavsko gibanje, ki stremi za demokratizacijo občine in dežele, zahteva odpravo gosposke zbornice in pravi, da bo ta boj nadel še na mnoge ovire, ki jim bodo ljudske množice kos, in da le preobrat v tem zmislju jamči za splošen pravičen mir.

Jugoslovanski klub torej uvideva potrebo demokratizacije in povečuje delavsko gibanje za mir z Rusijo in za splošen mir, ker presoja gibanje s političnega in gospodarskega vidika. Dr. Korošec je za demokratizacijo, je za poseben mir z Rusijo na podlagi demokratičnih načel, zakaj ta zbudi v narodih sporazuma prepričanje, da je demokratičen mir mogoč in omogoči s tem splošen mir.

Preokret v politiki, ki se je izvršil, je zgodovinskega pomena, je važna orientacija na poti demokratizacije Avstrije, ki nam obeta, če se logično izvede, tudi uspehe, pospeši mir z Rusijo, splošen mir in demokratizacijo monarhije, ki je predpogoj nadaljnjemu razvoju, edina podlaga vsakršnim delavskim in narodnostnim svoboščinam.

Z vztrajanjem na svojem stališču je torej dosegla jugoslovanska socialna demokracija s tem velik političen uspeh.

### Politični pregled.

Izjave strank o Czerninovem govoru. Po govoru ministra za zunanje zadeve, ki smo ga priobčili včeraj, se je pričela debata. Prvi je govoril delegat nemško nacionalne stranke dr. Waldner. Da soglašja z izvajanj Czerninovimi in se izvaja proti miru za vsako ceno. Po-

zdravlja izjavo ministrovo, da hoče ostati monarhija zvesta zaveznicja Nemčije. Delegat dr. Stransky (Čeh) zahteva, da se izvede tudi pri nas načelo, ki so ga bili postavili Rusi, da se vrše pogajanja od naroda do naroda. Pravi, da je najvažnejša naloga delegaciji, da rešijo vprašanje kdó je zakrivil vojno. Obširno razpravlja o jugoslovanskem vprašanju in o predvojnem stališču monarhije napram Srbiji. Pravi, da se velesrbsko propagando spravi le na ta način s sveta, da se ustanovi velesrbsko — srbskohrvaško — jugoslovansko državo. Grof Czernin naj deluje za uresničenje te ideje. Pravi, da smatrajo Čehi sedanjí trenutek za ugoden, da se izpreneni monarhija v federacijo svobodnih, suverenih držav. Čehi ne zapuajo politiki grofa Czernina, dokler ne prizna pravice samoodločevanja narodov pod kontrolo mirovne konference. Delegat D a s z y n s k i (poljski socialni demokrat) hvali stališče grofa Czernina. Zahteva od ministra, da nastopi proti načrtu, da bi se odrgala poljska ozemlja od nove poljske države in zahteva zastopstvo Poljakov pri mirovni pogajanjih. Delegat dr. Ellenbogen pozdravlja stališče ministrovo za brezpogojni, brezaneksijski in brezodškodninski mir. Zahteva, naj minister odločno izjavi, tako da ga bo Nemčija popolnoma razumela, da ne soglašja s načrti nemških aneksionistov. Socialni demokratje zaupajo ministri, da pošteno stremi po miru in ga bodo pri tem podpirali. Če bi pa glasovali za proračun, bi s tem izrazili, da soglašajo s sistemom, za kar pa nimajo nobenega povoda. Prosijo torej, da se načrtne ta stran vprašanja o zaupanju. Delegat dr. Korošec razpravlja o onem delu ministrovega govora, ki se peča z Wilsonovo noto. V imenu Jugoslovancov zavrača trditve, da bi tvorile ustavno določene naprave monarhije sredstvo za svoboden razvoj narodov. Ne odreka je narodom pravice samoodločevanja ravno v interesu splošnega mira. On in njegovi pristaši žele, da se izrečejo vsi zavezniški za breznaneksijski mir in da priznajo pravico samoodločevanja pri pogajanjih v Brestu Litovskem, ker polagajo veliko važnost na to, da se sklene mir z Rusijo, ker je ta mir prvi korak k splošnemu miru. Dalje razpravlja o aprovizacijskih težkočah v južnih deželah. Jugoslovanci ne morejo priznati ministru svojega zaupanja.

Iz socialno demoratičnega državnozbor-kega kluba. Klub nemških socialno demokratičnih državnih poslancev se je zbral na sejo, da izvrši volitve za mandate, izpraznjene vsled smrti poslance Pernsterforerja. Soglasno sta bila izvoljena: v načelstvo kluba poslanec Sever, v predsedstvo poslanec Seliger; za mesto podpredsednika zbornice je bil soglasno predlagan poslanec Seitz.

Izjava solidarnosti zastopnikov nemškega proletariata. V glavnem odboru nemškega državnega zbora je izjavil poslanec Ebert, da polagajo socialni demokrati važnost na to, da se takoj vrši razprava o prepovedi glasila »Vorwärts«. Ebert je izjavil, da pomeni prepoved omenjenega glasila višek pritožeb proti cenzuri. Ko smo se tukaj posvetovali, so se pripetili v »Avstro-Ogrski dogodki izredne važnosti. Dogodki so znani po vsem svetu. Le na Nemškem nismo izvedeli o tem ničesar: mi smo bili odrezani od Avstro-Ogrske. Kljub temu se o teh dogodkih govorilo v Berlinu že v soboto. Glasilo težke industrije »Deutsche Zeitung« je že v ponedeljek izrabljala stavko proti socialni demokraciji. V ponedeljek opoldne je »Berliner Zeitung« poročala o stavki, ne da bi jo ovirala cenzura; samo »Vorwärts« je bil prepovedan. To se je zgodilo v času, ko Všenemci neovirano hujskajo proti Avstro-Ogrski. Državni zbor se mora zavzeti za časopisje. Značilno je za zadržanje naših delegatov v

Brestu Litovskem, da so povzročili v Avstro-Ogrski tako razburjenost. Mi pozdravljamo nastop proletariata v Avstro-Ogrski ter mu izražamo svoje simpatije. Avstro-ogrsko delavstvo naj bo prepričano, da ga bo, če treba, nemško delavstvo z vsemi močmi podpiralo ter prepričilo, da se stremenje za doseg skorajšnjega sporazumnega miru ne izjalovi. Poslanec Haase je rekel: Nemško ljudstvo se ne sme objektivno informirati, ker vojaška stranka tega neče. Izvršili so proti »Vorwärtsu« nasilje, kar je v nemškem delavstvu povzročilo silno ogorčenje. Scheidemann je izjavil: Mi nismo grozili, mi smo le konstatali. Solidarnost z avstro-ogrskim proletariatom je sama po sebi emevna. Zastopnik vojaške oblasti je odkrito priznal, da je bil namenoma le »Vorwärts« ustavljen. To označuje ukrep kot škano. Se sedaj so poročila vsa pod cenzuro. Poskrbite za to, da se prepoved »Vorwärtsa« takoj preklicuje, da delavstvu ne pride na misel, naj se posluží drugih sredstev, da pride pravica do veljave.

Dunajsko meščanstvo solidarno z zahtevami delavstva. V sredo zvečer je bil na Dunaju velik shod z geslom »Mir v nevarnosti«. Na shodu so govorili konservativci Kermeter, nemški naprednjak Zenker in gospa Beer-Angererjeva. Na shodu je bila sprejeta resolucija, katere glavne točke so: Hočemo mir! Zato odločno protestiramo proti vsem onim dogodkom, ki bi bili lahko zavlekli mirovna pogajanja z Rusijo. Izjavljamo, da smo proti vsem prikritim aneksijam in proti vsem potvaram dane obljube o samoodločevanju narodov. Izjavljamo svojo solidarnost z delavstvom, katerega energičnemu nastopu se imamo zahvaliti, da je izrazila vlada svojo odločno voljo za mir. Vojaški delegatje naj omeje svoje delovanje pri mirovni pogajanjih le na tehnično vojaška vprašanja. Hočemo splošni mir, ne le miru z Rusijo. Za doseg splošnega miru se nam zdi dobra podlaga Wilsonov program.

Iz Poljskega kluba. Na seji poljskega kluba se je obravnavalo vprašanje o udeležbi poljske delegacije pri mirovni pogajanjih. Načelno so se zedinili vsi člani v tem, da zahtevajo udeležbo za poljsko delegacijo. Posamezne frakcije so strnile utemeljevanje te zahteve v različnih predlogih. Frakcije so se zedinile v tem, da odpošljejo po dva člana v skupen odsek, ki naj izdela besedilo za skupen predlog.

Nova Wekerlejeva vlada. Kakor se iz Budimpešte brzojavlja, je cesar že odobril program nove Wekerlejeve vlade. Program obsega socialna in gospodarska vprašanja. Novi kabinet je sestavljen tako-le: ministrski predsednik dr. Wekerle, minister za notranje zadeve Janos Toth ali grof Hadik, finančni minister Aleksander Popovics, naučni minister grof Apponyi, justični minister Grecsak, honved Szurmay, trgovina Saterenyi, minister a latere grof Zichy, minister za volilno reformo Vaszonyi, prehodnje ministrstvo Bela Földes, minister za javni blagor grof Teodor Bathany, prometni minister princ Ludovik Windschgrätz. Ljudska stranka v novem ministrstvu ne bo zastopana, pa bo podpirala vlado. Poljedelski minister še ni določen. Ustavna stranka še ni zavzela stališča.

Boji med Rusi in Rumuni. Iz Sofije poročajo: Agence telegraphique bulgare je prejela iz Babadaga, mesta v severni Dobruddzi, naslednje poročilo: Rusko-rumunski odnošaji so jako napeti. Po kratkih spopadih manjših ruskih in rumunskih enot so se pričeli boji med velikimi oddelki čet. V tem trenutku je svet pričča nove vojne med zavezniki. Vsled poizkusa Rumunov, polastiti se orožja, municije in ogromnega trena 4. ruskega vojnega zbora, se

bije južno od Galaca že tri dni velika bitka med rekama Seret in Prut. Obe strani se bojujeta s topovi in monitorji. Rumunski čete dobivajo velika ojačenja. Da ne padejo v roke Rumuncem, so se vojniki ruske brigade umaknili za demarkacijsko črto, določeno po premirju, kjer so odložili orožje, municije, strojne puške, topove in spravili svoj tren. Ostanek ruskega zbora nadaljuje bitko z Rumuni ter pričakuje ojačenj.

Rusija in Finska. Glasom poročil, dospelih v Stockholm, se organizacija Finske republike povoljno nadaljuje. Pa tudi »rdeča garda«, ojačena z ruskimi četami, živahno deluje. Železniška zveza s Helsingforsom je mestoma porušena. Finska socialistična stranka se je razcepila. Od 92 socialističnih deželnih poslancev jih le 35 odobrava taktiko boljševikov ter zastopa načelo, da ostane Finska združena z rusko federalitvno republiko.

Socialni revolucionarji in ustavodajni zbor. Iz Haparande preko Stockholma prihaja poročilo, da so sklenili socialni revolucionarji, da ne priznavajo razpusta ustavodajnega zbora in da bodo imeli 23. t. m. novo sejo.

Mirovne želje na Angleškem. Stockholmski dopisnik lista »Nieuwe Rotterdamse Courant« se je razgovarjal s Petrovom in Čičerinom, ki potujeta iz Londona v Petrograd. Oba sta bila doslej na Angleškem internirana. Trockij je bil imenoval Čičerina za zastopnika ruske vlade v Londonu, a ga angleška vlada ni priznala; na njegovo mesto je bil imenovan Litvinov. Čičerin je dejal, da je dobro vedel, da ga angleška vlada ne bo priznala, ker pozna njegove nazore o angleški politiki in ker ve, da je poznal nazore angleškega ljudstva, ki se močno razlikujejo od Lloyd Georgejevih nazorov. Angleško ljudstvo ni prav nič navdušeno za vojno. Po mnenju Čičeriničevim želi angleško ljudstvo le to, da se konča vojna in ne smatra voditeljev boljševikov za orožje Nemčije. Obzaluje pa to, da angleška vlada gleda brezbrizno, kako se objemajo Rusija z Nemčijo. Prav nič se ne čudim, je dejal Čičerin, izjavi Lloyd Georgeja, da nima nobenega interesa na ljudskem glasovanju malih narodov, ki prebivajo v ozemlju med Nemčijo in Rusijo in da poudarja svoj interes le na tem, da se zadovoljivo reši poljsko vprašanje. Po mojem mnenju smatra Lloyd George neugoden mir za Rusijo kot sredstvo, da sklene poznejše ugoden mir, a da naprti krivdo za neugoden mir za Rusijo boljševikom. Čičerin je izjavil, da je angleško ljudstvo po njegovem mnenju pripravljeno, da sklene pošten mir. Prav tako hrepeni po miru kakor centralne države, čeprav ne trpi vsled vojne toliko kakor te.

Za neodvisnost Irse. »Times« poročajo: Stranka »sinfeinerjev« je izrazila željo, naj se izroči rešitev vprašanja za neodvisnost Irse ljudskemu glasovanju, ki se naj ga udeleže vsi Irci, stari nad 18 let. Po Dublinu se razširjajo lepaki, kjer izjavlja stranka sinfeinerjev, da bo apelirala na vse narode, ki se udeleže mirovni pogajanj, naj izposlušajo Irski neodvisnost.

Upori na južnem Francoskem. 16. januarja je prišlo v Lyonu in Saint Etienneu hkratu do upornih izgrediv. V Lyonu je prišlo v četrtek do krvavih spopadov pred mestno hišo. Prebivalstvo je oblegalo mestno oblast in zahtevalo od nje cenil živil. V Etienneu so bili izgredi še bolj resni. Prebivalstvo je oropalo trgovine. Delavstvu so sicer obljubili višje mezde, a kljub temu ni odnehalo od stavke. V petek je prišlo do resnih bojev na barikadah.

